

DERINIMO PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVŪNŲ GEROVĖS IR APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-500 2, 3, 10, 12 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1104 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS LAUKINĖS GYVŪNIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-498 8 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1105“ PROJEKTO NR. 22-16621 (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)

Institucijos pavadinimas, rašto data ir registracijos numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie nepriimtas pastabas ir pasiūlymus
2023 m. vasario 15 d. advokato Vytauto Kaklio raštas „Dėl LRV nutarimo dėl Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 3, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1104 ir Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1105 projekto“	<p>1. „Lydraštyje nurodoma, kad numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-06 nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ (Metodika), neatliekamas. Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo (TPI) reikalavimų. Rengiant teisės akto, kuriuo numatoma reglamentuoti iki tol nereglementuotus santykius, taip pat kuriuo iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas, projektą, privalo būti atliekamas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas (Poveikio vertinimas). Šio vertinimo išsamumas turi būti proporcingas galimoms numatomo teisinio reguliavimo pasekmėms. Sprendimą dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo priima teisės akto projekto rengėjas. Atliekant numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, nustatomas galimas teigiamas ir neigiamas poveikis to teisinio reguliavimo sričiai, asmenims ar jų grupėms, kuriems bus taikomas numatomas teisinis reguliavimas. Atsižvelgiant į teisės akte numatomo naujo teisinio reguliavimo pobūdį, mastą, turi būti įvertinamas poveikis ekonomikai, konkurencijai, valstybės finansams, socialinei aplinkai, viešajam administravimui,</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atsižvelgiant į galimai nepalankias ne tik ekonomines, bet ir socialines Įstatymų projektų nuostatų įgyvendinimo pasekmes, prieš pateikiant Nutarimo projektą svarstyti Seime, buvo priimtas sprendimas atlikti kailinės žvėrininkystės uždraudimo Lietuvoje kompleksinį poveikio vertinimą. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija priėmė Smart Continent LT, UAB atliktą kailinės žvėrininkystės uždraudimo Lietuvoje poveikio vertinimą. Atkreiptinas dėmesys, kad Nutarimo projekto lydraštyje, III dalyje „Priemonių kaštai“ yra nuostatų, kurios pateiktos vadovaujantis Smart Continent LT, UAB poveikio vertinimu. Tačiau ne visomis Smart Continent LT, UAB poveikio vertinimo nuostatomis buvo pasiremta. Pažymėtina, kad pagrindiniai Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 3, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1104 ir Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1105</p>

	<p>teisinei sistemai, kriminogeninei situacijai, korupcijos mastui, aplinkai, administracinei naštai, regionų plėtrai, reglamentuojamoms profesijoms ir kitoms sritims. Įstatymo ar kito Seimo teisės akto projekte numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai pateikiami aiškinamajame rašte arba atskiru dokumentu. Rengiant kitus teisės aktų projektus, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai pateikiami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos, savivaldybės tarybos ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka [...].“</p>	<p>(toliau – Įstatymų projektai) uždaviniai: uždrausti auginti, veisti ir žudyti gyvūnus dėl naudos iš jų kailio. Taip pat šiais Įstatymų projektais siekiama gyvūnų gerovės užtikrinimo, atsižvelgiant į visuomenės požiūrį, rizikų visuomenės sveikatai mažinimą ir aplinkos apsaugą.</p>
	<p>2. „Nutarimo projekte nurodoma, kad „Lėšos kompensacijoms už Verslo uždraudimą būtų skiriamos iš Žemės ūkio ministerijos asignavimų, kurių bendra visiems ūkio subjektams vienkartinė kompensacijos už kailinės žvėrininkystės verslo uždraudimą suma sudarytų apie 1 mln. Eur.“. Tačiau ši informacija neatitinka nei Ministerijos uždavymų Smart Continent LT, UAB kailinės žvėrininkystės uždraudimo Lietuvoje poveikio vertinimo (Vertinimas) nei kitų šalių praktikos.</p> <p>Be to, LŽAA pastebi, kad vertinime nurodyta 56,85 mln. EUR suma yra tik preliminarai bei paskaičiuota neįvertinus visų Verslo uždarymo išlaidų. Verslo uždarymo išlaidos valstybei bus gerokai didesnės ir preliminarai sudarys apie 175 mln. EUR (Priedas Nr. 2 – LŽAA LŽAA paaiškinimai dėl kailinių žvėrelių auginimo draudimo Lietuvoje pasekmių). Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, Nutarimo projekte turėtų būti tikslinamas dėl Verslo uždraudimo mokėtinų kompensacijų dydis nuo 1 mln. EUR iki 175 mln. EUR. “</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvoje, kaip daugelyje kitų ES šalių bus atsisakyta neetiško verslo, t. y. kailinių žvėrelių žudymo dėl kailio. Šiuo metu kailinių žvėrelių auginimas uždraustas didelėje dalyje Europos Sąjungos šalių, todėl tikėtina, kad priėmus Įstatymų projektą, Lietuva tarptautiniame kontekste bus vertinama teigiamai, kaip valstybė netoleruojanti šio verslo neetiškumo, besilaikanti ir nepažeidžianti gyvūnų gerovės reikalavimų. Covid pandemijos laikotarpiu nustatyta, kad kanadinės audinės užsikrečia virusu, ir šis virusas perduodamas žmogui. Uždraudus kailinių žvėrelių fermas bus panaikintas šio viruso plitimo galimybės.</p> <p>Atsižvelgiant į ribotas valstybės biudžeto galimybes, siekiama bent dalinio kompensavimo už kailinės žvėrininkystės verslo uždraudimą. 1 mln. Eur kompensacija už kailinės žvėrininkystės verslo uždraudimą skiriama, siekiant proporcingai paskirstyti kompensacijoms skirtą lėšų sumą bei atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje kasmet laikoma apie 1,1 mln. kailinių žvėrelių.</p>
	<p>3. „Nutarimo projekto 1 p. siūloma Įstatymų projektų įsigaliojimo bei komercinės veiklos, kurios tikslas gauti ar parduoti kailį, uždraudimo datą nukelti į 2027-01-01. Siūlomas Įstatymų projektų įsigaliojimo</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad pagrindiniai Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 3,</p>

	terminas yra per trumpas. Jis turėtų būti bent 10 metų dėl to, kad, kaip minėta, Lietuvos žvėrininkystės ūkiai yra tarp geriausių ir daugiausiai kailių išauginančių pasaulyje, Lietuvoje auginamų žvėrelių kailiai yra itin kokybiški, o Lietuvoje šis Verslas buvo laikomas prioritetiniu. Todėl yra būtinas ilgesnis laikas Verslo persitvarkymui. Europos Sąjungos valstybėse narėse, kuriose priimtas sprendimas uždrausti kailinės žvėrininkystės verslą, verslo uždraudimo atidėjimo laikotarpis buvo iki 11 metų. Todėl Verslo uždraudimo nukėlimas 10 metų atitinka ir Europos sąjungos praktiką.“	10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1104 ir Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1105 (toliau – Įstatymų projektai) uždaviniai: uždrausti auginti, veisti ir žudyti gyvūnus dėl naudos iš jų kailio. Taip pat šiais Įstatymų projektais siekiama gyvūnų gerovės užtikrinimo, atsižvelgiant į visuomenės požiūrį, rizikų visuomenės sveikatai mažinimą ir aplinkos apsaugą.
2023 m. vasario 15 d. Lietuvos žvėrelių augintojų asociacijos raštas „Paaiškinimai dėl kailinių žvėrelių auginimo draudimo Lietuvoje pasekmių“	1. „Pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos užsakytą Smart Continent LT, UAB vertinimą (Vertinimas) preliminarį kompensacijų dėl uždrausto Verslo suma Lietuvoje sudarys 56,85 mln. EUR. Tačiau ši suma paskaičiuota neįvertinus visų Verslo uždarymo išlaidų. Verslo uždarymo išlaidos valstybei bus gerokai didesnės ir preliminariai sudarys apie 175 mln. EUR. “	Neatsižvelgta. Atsižvelgiant į ribotas valstybės biudžeto galimybes, siekiama bent dalinio kompensavimo už kailinės žvėrininkystės verslo uždraudimą. 1 mln. Eur kompensacija už kailinės žvėrininkystės verslo uždraudimą skiriama, siekiant proporcingai paskirstyti kompensacijoms skirtą lėšų sumą bei atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje kasmet laikoma apie 1,1 mln. kailinių žvėrelių. Pabrėžtina, kad Lietuvos žvėrelių augintojų asociacijos rašte remiamasi šalių, kurios išmokėjo dideles kompensacijas už kailinių žvėrelių verslo uždraudimą, tačiau nesiriamama šalių, tokių kaip Estija ir Latvija, praktika apskritai nemokėti kompensacijų už kailinių žvėrelių verslo uždraudimą.
2023 m. vasario 15 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų raštas	1. Ši žemės ūkio veiklos šaka kuria didelę pridėtinę vertę visai šalies ekonomikai , kadangi Lietuvoje kailinių žvėrelių augintojų apyvarta siekia apie 40 mln. eurų kasmet ir tai sudaro apie 7 proc. visos Europos kailių rinkos. Be to, žvėrininkystės sektoriuje 2012-2021 m. laikotarpiu fiksuojamas teigiamas importo-eksporto balansas, kas parodo, kad kailinės žvėrininkystės verslas prisideda prie teigiamo Lietuvos užsienio prekybos balanso. Lietuva užima labai stiprias pozicijas tarptautinėse rinkose, kaip labai aukštos kokybės audinių odų ir kailių gamintoja,	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad pagrindiniai Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 3, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1104 ir Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1105 (toliau – Įstatymų projektai) uždaviniai: uždrausti auginti, veisti ir žudyti gyvūnus dėl naudos iš

	<p>todėl turi konkurencinį pranašumą lyginant su kitais pasaulinės rinkos dalyviais;</p>	<p>jų kailio. Taip pat šiais Įstatymų projektais siekiama gyvūnų gerovės užtikrinimo, atsižvelgiant į visuomenės požiūrį, rizikų visuomenės sveikatai mažinimą ir aplinkos apsaugą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad pastaboje išdėstyti ekonominiai argumentai, kuriais grindžiama verslo nauda, manome, kad jie neatitinka minėtų Įstatymų projektų rengimo tikslų, išdėstytų aiškinamajame rašte ir Nutarimo projekto tikslų nurodytų lydraštyje.</p>
	<p>2. Lietuvos kailinių žvėrelių ūkio šaka glaudžiai siejasi su kitomis Lietuvos verslo šakomis, todėl uždraudus kailinių žvėrelių auginimą neigiamą poveikį tiesiogiai pajustų ir kiti susiję ūkio sektoriai. Žvėrelių šėrimui kasmet sunaudojamos daugiau kaip 48 tūkst. tonų maisto atliekų iš skerdyklų ir žuvies perdirbimo įmonių, kurias kitu atveju tektų utilizuoti. Žvėrelių auginimo metu sukauptas mėšlas naudojamas laukuose ir yra ypač vertinamas dėl jame esančio fosforo, kurio nėra kitų gyvūnų mėšle, tokiu būdu išvengiama taršos gaminant ir naudojant chemines trąšas, o kailinių gyvūnų liekanos panaudojamos biodujų gamyboje. Tai itin aktualu šiandien, kadangi Europos Komisija 2022 m. lapkričio 9 d. pristatė komunikatą „<i>Trąšų pakankamumo ir įperkamumo užtikrinimas</i>“, kuriame pateikiami įvairūs veiksmai ir gairės, kaip padėti ūkininkams optimaliai naudoti trąšas ir mažinti priklausomybę šiose srityse. Komunikate skatinamas didesnis organinių trąšų naudojimas vietoje mineralinių ir tokiu būdu mažinant priklausomybę nuo dujų ir anglies pėdsaką;</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Maisto atliekos taip pat gali būti perdirbamos, kaip ir visos kitos gyvūninės atliekos jas saugiai perdirbant biodujų gamyboje.</p>

	<p>3. Kailinės žvėrininkystės verslas ir jo socioekonominis poveikis apima daugiau veiklų nei vien kailinių žvėrelių auginimą. Šios veiklos uždraudimas turės neigiamos įtakos Lietuvos darbo rinkai ir socialiniam užimtumui, ne tik tiesiogiai ūkiuose dirbantiems, bet ir aptarnaujantiems sektoriams. Tai lems tokių asmenų bedarbystę, kas padidins poreikį mokėti nedarbo išmokas bei kompensacijas;</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad pagrindiniai Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 3, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1104 ir Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1105 (toliau – Įstatymų projektai) uždaviniai: uždrausti auginti, veisti ir žudyti gyvūnus dėl naudos iš jų kailio. Taip pat šiais Įstatymų projektais siekiama gyvūnų gerovės užtikrinimo, atsižvelgiant į visuomenės požiūrį, rizikų visuomenės sveikatai mažinimą ir aplinkos apsaugą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad pastaboje išdėstyti socioekonominiai argumentai, manome, kad jie neatitinka minėtų Įstatymų projektų rengimo tikslų, išdėstytų aiškinamajame rašte ir Nutarimo projekto tikslų nurodytų lydraštyje.</p>
	<p>4. Kompensacijos už teisėto ir pelningo verslo nutraukimą privalo būti mokamos, ir mokamos visiems, nepriklausomai nuo vykdytos veiklos trukmės ar jos nutraukimo momento. Projekto 4 punkte siūloma numatyti, kad kompensacija būtų skiriama komercinę veiklą, kurios tikslas gauti ar parduoti kailį, vykdančioms ūkio subjektams, pradėjusiems šią veiklą iki 2022 m. sausio 1 d., tačiau nėra apibrėžtas laikotarpis, kada veiklą nutraukę subjektai turės teisę gauti kompensaciją dėl veiklos nutraukimo. Primename, kad įvairios iniciatyvos bei akcijos, kuriomis siekiama uždrausti kailinių žvėrelių auginimą buvo Lietuvoje pradėtos daug anksčiau – dar iki 2022 metų. Tai lėmė, kad nemaža dalis kailinės žvėrininkystės sektoriaus atstovų nematydami ilgalaikių perspektyvų ir juo labiau plėtros galimybių, jau anksčiau pristabdė arba visiškai nutraukė vykdomą veiklą, patirdami didžiulius nuostolius bei pajamų netektis. Atsižvelgiant į tai, siūlome, kad nuo 2020 m. sausio 1</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siekiant išvengti atvejų, kai paskelbus įstatymą Teisės aktų registre būtų siekiama gauti didesnę kompensaciją didinant kailinių žvėrelių skaičių, Nutarimo projekte siūloma kompensaciją skirti komercinę veiklą, kurios tikslas gauti ar parduoti kailį, vykdančioms ūkio subjektams, už laikytą vidutinį žvėrelių skaičių metais prieš šio įstatymo paskelbimą Teisės aktų registre. Vidutinis metinis žvėrelių skaičius būtų apskaičiuojamas sudedant Ūkinių gyvūnų registre deklaruotą kailinių žvėrelių skaičių per metus ir gautą sumą padalinant iš deklaravimų skaičiaus.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad neįmanoma numatyti, kiek žvėrelių bus laikoma per ateinančius metus iki</p>

	<p>d. veiklą nutraukę subjektai, turėtų teisę gauti kompensaciją už vykdomos veiklos nutraukimą.</p> <p>Projekto 4 punkte taip pat numatoma, kad kompensacijos būtų mokamos nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2026 m. gruodžio 31 d. už Ūkinių gyvūnų registre deklaruotus kailinius žvėrelius, imant vidutinį metinį jų skaičių, laikytą praėjusiais kalendoriniais metais prieš veiklos, kurios tikslas gauti ar parduoti kailį, nutraukimo datą. Nepritariame tokiame kompensavimo mechanizmui, kadangi kompensacijos turėtų būti skaičiuojamos pagal žvėrelių skaičių, imant bent dešimties metų vidurkį, kaip buvo padaryta kitose valstybėse, nes žvėrininkystė yra labai svyruojantis verslas ir būtų neteisinga vadovautis tik vienerių metų statistika. Neretai ūkiai dėl ekonominių, veterinarinių priežasčių sustabdo ar sumažina gamybą, kad rekonstruoti fermą, pakeisti veislinius žvėrelius ar tiesiog pralaukti ekonominio nuosmukio metus, kaip nutiko koronaviruso (COVID-19) pandemijos ar karo Ukrainoje atvejais. Šiuo metu dėl paminėtų problemų Lietuvoje žvėrelius laiko tik trečdalis anksčiau buvusių laikytojų, tačiau fermos, atsigauvant rinkai tikėtina vėl bus užpildytos. Draudimo auginti atveju, tokie ūkiai turi turėti teisę gauti kompensacijas, kadangi neišvengiamai praras savo turtą, investicijas bei pajamas, kaip ir šiuo metu laikantys žvėrelius augintojai;</p>	<p>2027 m. sausio 1 d., todėl siūlymas skaičiuoti kompensacijas pagal žvėrelių skaičių, imant bent dešimties metų vidurkį, laikytinas neracionaliu.</p>
	<p>5. Ūkio verslo šakos uždraudimas ne tik nulemtų verslo investicijų neatsiperkamumą, tačiau ir didelį verslo nutraukimui būtinų kompensacijų poreikį, kuris valstybės biudžetui būtų itin skausmingas. Todėl manome, kad siekiant objektyviai ir sąžiningai įvertinti kompensacijoms reikalingas lėšas, turi būti atlikti išsamūs ekspertų vertinimai bei skaičiavimai. Daugelis pastaraisiais metais žvėrininkystę uždraudusių valstybių kompensacijas dar tebeskaičiuoja, bet preliminarūs skaičiai rodo, kad įvertinus visus nuostolius kompensacijos perskaičiavus vienai laikomai veislinei patelei yra apie 500 eurų. Lietuvoje paskutinių dešimties metų vidutinis veislinių patelių skaičius buvo 350 000 vnt. Taigi, tikėtina kompensacijų suma Lietuvoje,</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Lietuva, atsižvelgdama į kitų šalių, uždraudusių kailinių žvėrelių verslą, patirtį ir į valstybės biudžeto galimybes numato skirti 1 mln. Eur. kompensacijoms atsižvelgiant į Ūkinių gyvūnų registre deklaruotą kailinių žvėrelių, laikytų vidutiniškai per vienus metus, skaičių.</p> <p>Pagrindiniai Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 3, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1104 ir Laukinės gyvūnijos įstatymo Nr. VIII-498 8 ir 24</p>

	<p>skaičiuojant panašiai kaip Jungtinė Karalystė, Airija, Norvegija gali siekti net 175 mln. eurų, o jei Lietuva pasirinktų kompensuoti žvėrelių augintojams už veiklos nutraukimą taip, kaip kompensavo ar planuoja atlyginti kitos valstybės, atsižvelgiant į Lietuvoje laikomą gyvūnų skaičių, Danijos atveju – Lietuvai reiktų apie 210 mln., Austrijos – apie 200 mln., Belgijos – apie 200 mln., Čekijos – apie 280 mln. eurų. Be to, Čekijoje šiuo metu vis dar vyksta teisminis procesas dėl daugiau nei du kartus didesnių nei numatyta kompensacijų. Pažymėtina ir tai, kad kai kurios šalys (Kroatija, Bosnija ir Hercegovina, Serbija, Makedonija, Estija, Liuksemburgas, Slovėnija, Slovakija bei Latvija) uždraudė kailinių gyvūnų ūkius ir nenumatė jokių kompensacijų mechanizmų, tačiau daugumoje jų ši verslo šaka buvo mažareikšmė arba išvis beveik neegzistavo. Pavyzdžiui Liuksemburgas 2018 metais uždraudė kailinių žvėrelių auginimą, nors ten nebuvo nei vienos fermos. Tuo tarpu Latvijoje priimtas sprendimas atidėti kailinių žvėrelių veiklos uždraudimą penkiems metams ir valstybė bylinėjasi su verslu dėl jo sunaikinimo.</p>	<p>straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1105 (toliau – Įstatymų projektai) uždaviniai: uždrausti auginti, veisti ir žudyti gyvūnus dėl naudos iš jų kailio. Taip pat šiais Įstatymų projektais siekiama gyvūnų gerovės užtikrinimo, atsižvelgiant į visuomenės požiūrį, rizikų visuomenės sveikatai mažinimą ir aplinkos apsaugą.</p>
--	---	--